

GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ ÜRETİM ALANLARI İNCELEME GEZİSİ RAPORU

Gezi Tarihleri : 07-10 Nisan 2013

Katılanlar : Hakan Öziç

Yıl içerisindeki gelişmelere bağlı olarak bölgesel bazda gerçekleştirilen inceleme gezilerinden birisi olan Güneydoğu Anadolu Bölgesi üretim alanları inceleme gezisi 07-10 Nisan 2013 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

07 Nisan 2013 tarihinde Ankara'dan başlayan gezide bölgede sırasıyla Gaziantep, Urfa, Diyarbakır, Mardin illerinde kırmızı mercimek ve hububat alanlarında incelemeler yapılmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre son 5 yılda Türkiye ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi mercimek ekim alanları ve üretim miktarları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Yıl	Türkiye		Güneydoğu Anadolu Bölgesi		Güneydoğu Anadolu Bölgesinin Üretim Payı (%)
	Ekilen alan (da)	Üretim (ton)	Ekilen alan (da)	Üretim (ton)	
2008	2.909.766	106.361	2.836.388	98.220	92
2009	1.893.780	275.050	1.845.499	269.059	97
2010	2.116.000	422.000	2.071.308	415.547	98
2011	1.923.225	380.000	1.873.945	372.379	98
2012	2.147.875	410.000	2.081.356	402.246	98

2008-2012 yılları arasında ülkemizde 2,9 milyon dekar ile 1,9 milyon da alanda ekimi bulunan kırmızı mercimeğin aynı dönemde üretim miktarları 106.000 ton ile 422.000 ton arasında gerçekleşmiştir. Gerçekleşen toplam mercimek üretim miktarının yıllara göre % 92 ile %98`lik kısmı Güneydoğu Anadolu bölgesinde üretilmiştir.

Gezi boyunca incelenen üretim bölgelerine ait 2008-2012 yılları ekim alanı ve üretim miktarları verileri aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Yıl	Gaziantep		Şanlıurfa		Mardin		Diyarbakır	
	Ekilen alan (da)	Üretim (ton)	Ekilen alan (da)	Üretim (ton)	Ekilen alan (da)	Üretim (ton)	Ekilen alan (da)	Üretim (ton)
2008	48.454	1.822	1.191.905	36.702	442.695	8.020	685.381	27.569
2009	79.519	8.305	590.562	95.722	375.027	50.635	428.031	58.921
2010	84.942	16.362	757.470	136.384	381.576	80.767	472.262	111.483
2011	91.350	19.847	745.569	144.356	317.097	73.014	424.650	77.296
2012	93.495	17.965	814.320	151.692	350.769	65.613	432.955	92.952

Yukarıdaki tabloda sunulan istatistiki veriler incelendiğinde gezi güzergahı içerisinde en çok mercimek üretiminin olduğu il Şanlıurfa'dır. Bunu sırası ile Diyarbakır, Mardin ve Gaziantep illeri takip etmektedir. Aşağıdaki tabloda gezi süresince incelenen illerin Güneydoğu Anadolu Bölgesi içerisindeki üretim payları sunulmuştur.

Yıl	Güneydoğu Anadolu Bölgesi		İncelenen Bölge		Bölge içindeki payı (%)	
	Ekilen alan (da)	Üretim (ton)	Ekilen alan (da)	Üretim (ton)	Ekilen alan (da)	Üretim (ton)
2008	2.836.388	98.220	2.368.000	74.113	83	75
2009	1.845.499	269.059	1.473.139	213.583	79	79
2010	2.071.308	415.547	1.696.250	344.996	82	83
2011	1.873.945	372.379	1.578.666	314.513	84	84
2012	2.081.356	402.246	1.691.539	328.222	81	81

Her yıl incelenen mercimek üretim alanlarının Güneydoğu üretim alanlarına oranı yaklaşık % 80'dir. Diğer üretim alanlarının da %10'u bahsi geçen il sınırlarına komşu olduğu için Güneydoğuda yetiştiriciliği yapılan toplan mercimek üretim alanının % 90 incelenerek Haziran ayında üretim rekoltesi tahmini yapılmaktadır. Güneydoğu Anadolu bölgesinde diğer üretim alanlarına ait istatistiki veriler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Yıl	Adıyaman		Batman		Kilis		Siirt		Şırnak	
	Ekilen alan (da)	Üretim (ton)	Ekilen alan (da)	Üretim (ton)	Ekilen alan (da)	Üretim (ton)	Ekilen alan (da)	Üretim (ton)	Ekilen alan (da)	Üretim (ton)
2008	197.386	15.284	71.892	856	91.515	4.655	55.210	2.701	51.950	611
2009	134.914	15.293	94.129	14.469	94.110	17.121	18.077	5.651	31.130	2.942
2010	140.273	21.507	102.779	19.525	109.832	25.649	16.581	3.020	5.593	850
2011	122.273	21.937	91.604	16.632	48.163	13.956	29.748	4.660	3.491	681
2012	126.152	24.870	95.396	19.629	58.359	12.396	81.917	14.331	27.993	2.798

Güneydoğu Anadolu bölgesinde mercimek üretiminin olduğu diğer 5 il'e ait en çok üretim miktarı sıralaması; Adıyaman, Batman, Kilis, Siirt ve Şırnak tır. Bu illerin toplam bölge içerisindeki payı yaklaşık % 20'dir.

Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğünün verilerine göre 2013 kış mevsimi yağış dönemi olarak değerlendirilen Aralık 2012, Ocak ve Şubat 2013 aylarında Güneydoğu Anadolu bölgesinde kış mevsimi yağış ortalaması 361 mm olarak gerçekleşmiştir. Geçen yıl aynı dönemde gerçekleşen yağış ortalaması 299 mm ve uzun yıllar ortalaması ise 252 mm dir. Kaydedilen verilere göre uzun yıllar ortalamasından % 44, geçen yıl kış yağışı miktarına göre %21 oranında yağış miktarında artış olmuştur.

Güneydoğu Anadolu bölgesi içerisinde Gaziantep ve Mardin illerinde kaydedilen yağış miktarı Şanlıurfa ve Diyarbakır illerine göre daha fazla gerçekleşmiştir.

Mevsim normallerinin üzerinde seyreden kış yağışlarından sonra bölgede mart ayı yağış ortalaması 32.6 mm olarak gerçekleşmiştir. 2012 mart ayında gerçekleşen yağış miktarı 54.8, uzun yıllar ortalaması ise 79.5 mm dir. Uzun yıllar ortalamasına göre mart ayında yağış miktarında % 58,9 oranında azalmanın olduğu görülmektedir.

Kış dönemi ortalama sıcaklık verileri incelendiğinde Ceylanpınar, Diyarbakır, Siverek ve Şanlıurfa civarlarında ortalama sıcaklıkların mevsim normalleri üzerinde gerçekleştiği görülürken diğer kesimlerde mevsim normalleri civarında gerçekleşmiştir.

İklim verileri göz önünde bulundurulduğunda bölgede ekimi yapılan kışlık ürünlerin çimlenme ve çıkış için ihtiyaç duyacakları hem sıcaklık hemde nem miktarları optimum düzeyde olmuştur. Düzenlenen inceleme gezisinde de yapılan gözlemlerde bu doğrultudadır.

Bölge genelinde kışlık ekilişlerde çıkış ve çimlenme ile ilgili herhangi bir aksaklık gözlenmemiştir. Yağışın fazla olduğu bazı bölgelerde çukur veya göllenen alanlarda su kesmesi tespit edilse de bu alanların miktarı fazla değildir.

Mercimek üretim alanları içerisinde Siverek-Karakeçi istikameti ve Silvan-Bismil arasında kalan bölgede üretim alanlarında bitki gelişiminin daha iyi olduğu gözlenmiştir.

Gaziantep Kilis ovası arasında kalan bölgede geçen yıl nohut üretiminin yerinin mercimek üretimine bıraktığı ve bu yıl bu üretim alanlarında eskiye dönüş olduğu mercimek ekiminden nohut ekimine dönüş olduğu tespit edilmiştir.

Son 2 yılda Viranşehir, Kızıltepe ve Nusaybin bölgelerinde mercimek ekim alanlarında önemli derecede azalmalar olmaktadır. Sulanan ekim alanlarının bu bölgede çok olması, buna bağlı olarak da birim alan geliri yüksek diğer ürünlerin üretiminin bu güzergah üzerinde fazla olması mercimek ekimini bu bölgede kısıtlamaktadır. Söz konusu bölge içerisinde mevcut üretim alanları münavebe (ekim nöbeti) amacıyla ekilmektedir.

Bölge genelinde geçmiş yıllarda yabancı ot problemi mercimek verimlerini olumsuz etkilemekteydi. Bu yıl yabancı ot kontrolü için uygulanan kimyasal ilaçlamaların iyi sonuç verdiği söylenebilir. Yağışlarında yeterli olması kimyasal ilaçların oluşturabileceği olumsuz etkileri ortadan kaldırmış durumdadır.

Diyarbakır'ın kuzeyinde kalan mercimek üretim alanlarında birim alana kullanılan tohumluk miktarının geçmiş yıllarda olduğu gibi bu yılda fazla kullanıldığı görülmektedir. Birim alandan elde edilen verimi artırmak için kullanılan fazla tohumluk özellikle yağışın fazla olduğu yıllarda bitki sıklığının fazla olması, dolayısıyla bitkilerin birbiri arasında rekabete girerek bitki boyunun artmasına ve bitki saplarının fazla gelişmemesine sebebiyet vermektedir. Yağışın çok yada düzensiz olduğu yıllarda sık ekimlerde bitkide yatma ve buna bağlı olarak da sap çürüklüğü olarak isimlendirilen sclerotinia hastalığı görülmektedir. Gezi süresince yağış rejiminin uygun olmasından dolayı herhangi bitkide yatma problemi görülmemiştir. Ancak hasat zamanına bu bölgede 2 ay gibi bir sürenin olması ve bu gölgede Nisan ve Mayıs aylarında gerçekleşen sağanak yağışlar mevsim normallerinin dışına çıkar ise hastalığın görülme riski vardır.

Bölgede iklim özelliklerinin normal seyrinde devam etmesi durumunda bu yıl Güneydoğu Anadolu bölgesinde mercimek üretiminin ekim alanlarında bir artış görülmemesine rağmen bitki gelişiminin iyi olmasına bağlı olarak verimliliğin yüksek olacağı ve sonuçta birim alandan alınan ürünün artması ile de üretim miktarının bir miktar artacağı gözlenmektedir.

Bölge genelinde hububat üretim alanları değerlendirilecek olursa genel olarak gelişimin iyi olduğu söylenebilir. Kuru tarım arazilerinde mart ayı içerisinde yağışın az olması bir miktar gelişim sürecinde geriliklere sebebiyet verse de gezi sonunda başlayan yağışlar ile birlikte bitki normal gelişim düzeyine dönecektir. Sulanan alanlarda bitkinin ihtiyaç duyacağı su miktarı kontrol altında olduğu için gelişim oldukça iyidir.

İncelenen araziler içerisinde Diyarbakır'ın kuzey bölgesinde septoria olarak adlandırılan yaprak leke hastalığı yağışın fazla olmasına bağlı olarak gözlenmiştir. Bu hastalık ile ilgili bölgede ilaçlama yapılmak suretiyle tedbir alınmıştır. Diğer bölgelerde herhangi bir hastalık belirtisine rastlanmamıştır. Bölge genelinde arpalarda bitki gelişimi başaklanma durumdadır. İklimin mevsim normallerinde seyretmesi durumunda hububat üretimi içinde verimli bir yıl olacağı söylenebilir.

Güneydoğu Anadolu üretim alanları ile ilgili inceleme yapılan alt bölgelerde durum aşağıda özetlenmiştir.

- **Gaziantep Kilis bölgesi:** Mercimek ve nohut üretiminin yapıldığı bu bölgede geçen yıl nohut ekiminden mercimek ekimine bir yönelişin olduğu gözlenmişti. 2013 üretim sezonunda bu bölgede tekrar nohut üretimine dönüşün olduğu belirlenmiştir. Gaziantep havalimanından başlayarak İkizkuyu, Kayalı, Gebeköy istikametinden Elbeyli ilçesine doğru mercimek üretim alanları geçmiş yıllar ile benzer miktardadır. Birkaç üretim parselinde yabancı ot ilaçlamasından dolayı gelişim bozukluğu görülse de genel olarak bitki gelişimi normal seyindedir. Bölge genelinde herhangi bir hastalık yada gelişim aksaklığına rastlanmamıştır. Gebeköy'den Elbeyli istikametine ilerledikçe mercimek ekimlerinin daha çok köy bazında olduğu görülmektedir. Elbeyli ile Kilis-Gaziantep yol ayrımına kadar olan bölgede mercimek üretimi az olduğu gelişimin diğer köylere göre daha ileride olduğu söylenebilir. Bu bölgede çiçeklenme döneminde olan mercimek diğer köylerde henüz çiçeklenmeye başlamamış yada yeni çiçeklenmektedir. Kilis Gaziantep yolu üzerinde ekim alanı geçen yıl ile benzerlik gösteriyor. Gelişim iyi ve yabancı ot problemi görülüyor. Havalimanına yaklaştıkça mercimek ekilişleri yerini nohuda bırakmakta.

Gaziantep bölgesinde; bitkisel üretim bakımından bitki gelişiminin normal olduğu gözlenmekte. Makarnalık buğday üretiminin bu yıl biraz fazla olduğu bilgisi çiftçiler ile görüşmelerde edinilmiştir. Arpalarda başaklanma devam ederken iken buğdaylarda henüz başaklanma başlamamıştır. Yazlık ekim için sulanabilir arazilerin hazırlandığı ve bu arazilerde mısır üretiminin yapılacağı çiftçilerden edinilen bilgilerdendir. Yağışların düzenli olduğu bu bölgede yapılan incelemelerde her hangi bir bitki gelişimi problemi ile karşılaşılmamıştır.

- **Şanlıurfa Bölgesi:** Sulanabilir arazi varlığının son yıllarda artması ile mercimek ekim alanlarının daraldığı Şanlıurfa bölgesinde mercimek üretimleri kuru tarım arazilerinin fazla olduğu kuzey bölgelerinde gerçekleşmektedir.

Şanlıurfa'nın batısında kalan *Suruç- Şanlıurfa* arasında geçen yıla göre ekim alanları benzerlik göstermektedir. Uzun yıllara göre değerlendirildiğinde ise bu bölgede üretim alanı azalmıştır. Bu bölgede kuru tarım alanlarında mercimek üretiminin yerini kimyon üretimi almıştır. Mevcut mercimek ekim alanlarında gelişim normaldir. Bazı üretim parsellerinde yabancı ot ilacının yüksek doz kullanılması nedeniyle sararmalar gözlenirse de zarar çok fazla değildir.

Şanlıurfa-Bozova arasında Adıyaman yolu istikametinde Şanlıurfa çıkışında ekim alanı mevcuttur. Bu istikamette mercimekte de buğdayda da bitki boyu gerçekleşen yağışa bağlı olarak kısadır mercimekte çiçeklenme başlamış durumdadır. Bozova etrafında ekim alanı son birkaç yılda oluğu gibi azdır.

Bozova-Hilvan yol ayrımı bölgesinde mercimek ekim alanları Hilvan ayrımına doğru olmasına rağmen ekim alanı fazla değil. Bu bölgede mercimek gelişimi Bozova'dan daha iyidir.

Şanlıurfa-Hilvan arasında mercimek üretim alanları Akziyaret ve Bozova yol ayrımı ve Hilvan çevresinde olmasına rağmen ekim alanı çok fazla değildir. Üretim alanları geçen yıl ile benzerlik göstermektedir. Mevcut bitki gelişimi özellikle Hilvan'ın giriş çıkışında iyi olup bitkiler çiçeklenme dönemindedir. Hilvan çevresinde bazı arazilerde yağışa bağlı kök çürüklüğü hastalığının etkileri gözlenirse de bu durum yaygın değildir.

Harran-Şanlıurfa arasında mercimek ekimi geçen yıl olduğu gibi bu yılda yok. Bu bölgedeki ekim alanlarının tamamıyla sulu tarım alanları olması nedeniyle bölgedeki üretim deseni hububat, pamuk ve mısır şeklindedir. 2012 yılında pamuk mahsul fiyatlarının düşük olması nedeniyle mısır üretiminin bu bölgede çok olması beklenmektedir.

Hilvan- Siverek arasında ekim alanı geçen yıl ile benzerlik göstermekte gelişim iyi. Yabancı ot kontrolü için kimyasal mücadele yapılmış olmasına rağmen bazı alanlarda yağışa bağlı olarak tekrar yabancı otun geliştiği görülmekte.

Siverek-Karakeçi arasında Siverek etrafında çok olan ekim alanlarının Karakeçi'ye yaklaştıkça geçen yıla göre biraz azalmakta. Ekim nöbeti nedeniyle bu bölgedeki ekilişler iç kesimlerde gerçekleştiği için üretim alanı ile ilgili en doğru tahmin hasat döneminde yapılabilir. Mevcut ekim alanlarında bitki gelişimi iyi. Yer yer yabancı otun yoğun olduğu araziler görülmekte. Bitki gelişimi çiçeklenme başlangıcında.

Karakeçi-Viranşehir bölgesinde üretim alanlarının kuru alanlardan sulu alanlara doğru geçişi nedeniyle Viranşehir'e doğru mercimek ekim alanı azalıyor. Viranşehir girişindeki üretim parsellerinde sulama yapılmakta. Son iki yılda Viranşehir bölgesinde mercimek ekilişinin azaldığı söylenebilir. Viranşehir çevresinde Karacadağ, Ceylanpınar, Kızıltepe istikametlerinde mercimek ekim alanları görülse de uzun yıllara göre azdır.

Şanlıurfa bölgesinde bitkisel üretim bakımından değerlendirildiğinde mercimek ekilişlerinin kuzey ilçelerindeki kuru tarım alanlarında yoğun olduğu gözlenmektedir. Şanlıurfa ili içerisinde Hilvan, Siverek Karakeçi ve Viranşehir'in kuzey bölgelerinde yabancı ot probleminin fazla olduğu görülmektedir. Bu bölgede yabancı hardal olarak isimlendirilen yabancı otun her yıl mercimek üretim alanlarında kimyasal ilaçla ot kontrolüne rağmen görüldüğü söylenebilir.

Sulanabilir alanlarda buğday üretiminin ve yazlık ekiliş olarak mısırın bölge üretim deseninde ağırlık kazandığı gözlenmektedir. İl genelinde bitki gelişimleri incelendiğinde yağışların Şanlıurfa bölgesinde lokal olarak gerçekleştiği görülmektedir. Viranşehir'in batı kesimi, Şanlıurfa'nın kuzeybatısı istikametinde mevcut bitki gelişimine göre gerçekleşen yağışın il içindeki diğer lokasyonlara nazaran az olduğu görülmektedir. Sulanabilir alanlarda hububatta bitki gelişimi çok iyi durumdadır. Yazlık ekilişler için tarla hazırlıkları tamamlanmış, yer yer ekimlere başlanmıştır. Bu bölgede de güneydoğu bölgesinin genelinde olduğu gibi pamuktan çok mısır ekilişinin olacağı tahmin edilmektedir.

- **Mardin bölgesi** Şanlıurfa gibi sulanabilir arazi varlığı bakımından zengin olan bu bölgede mercimek ekilişlerinde 2 yıldır azalma söz konusudur.

Viranşehir Kızıltepe bölgesinde mercimek üretim alanları Viranşehir'den Kızıltepe istikametine ilçe çıkışında bir miktar görüldükten sonra Kızıltepe ilçe girişine kadar hemen hemen hiç ekim alanının olmadığı görülmüştür. Kızıltepe etrafındaki mevcut ekim alanları da geçen yıllar ile kıyaslandığında çok azdır.

Kızıltepe-Şenyurt-Nusaybin Mardin güzergahını da Şenyurt, Suriye sınırına kadar mercimek üretim alanları yok denilecek kadar azdır. Kızıltepe, Nusaybin ve Mardin arasında kalan alanda ise mercimek ekiminin bir miktar olduğu görülse de yine bu bölgedeki üretim geçmiş yıllardaki kadar fazla değildir. Kızıltepe'nin çıkışı ile Nusaybin – Mardin yol ayrımında toplanmış olan mercimek ekilişlerinde gelişim iyi yabancı ot problemi yada yatma ile ilgili problem gözlenmemiştir. Bazı parsellerde sulama faaliyeti yürütülmektedir.

Mardin bölgesinde tarımsal faaliyetler değerlendirildiğinde makarnalık buğday ekiminin bu yılda bölgede fazla olduğu söylenebilir bölgede yetiştirilen ürünlerin tamamında gelişim iyi. Yazlık ekilişler için ayrılan arazilerin az olduğu, ayrılan bu arazilerinde pamuk ve mısır üretimi için kullanılacağı bölgeden edinilen bilgilerdendir. Özellikle Kızıltepe bölgesinde hububat hasatlarının Haziran ayının başında gerçekleşmesi ikinci ürün mısır ekilişleri için yeterli vejetasyon süresine imkan vermektedir. Bu yıl yine bu bölgede ikinci ürün mısır tarımının çok olması beklenmektedir.

- **Diyarbakır bölgesi** bu yıl gezi güzergahı boyunca mercimek gelişimlerinin en iyi olduğu bölgedir. Kış dönemi yağışının bol ve yağış dağılımının dengeli olması büyüme ve gelişimi olumlu etkilemiş durumdadır.

Diyarbakır Çınar bölgesinde mercimek ekim alanları geçen yıl ile benzerlik göstermektedir. Gelişim iyi, hiçbir hastalık belirtisi gözlenmedi. Üretim alanlarında yapılan incelemelerde farklı mercimek çeşitlerinin tohumluk olarak kullanıldığı görülmektedir. Diyarbakır'a yaklaştıkça Karacadağ istikametine doğru bir miktar ekilişin olduğu gözlenmiştir.

Diyarbakır Lice ve Bingöl yolu üzerinde bu yıl ekiliş alanlarının biraz az olduğu gözlenmektedir. Ekim nöbeti nedeniyle mercimek ekilişlerinin iç bölgelerde olduğunda göz önünde bulundurulduğunda üretim miktarı ile ilgili erken dönemde bir şey söylemek mümkün değildir. Bitki gelişimi Diyarbakır genelinde olduğu gibi gayet iyi. Diyarbakır'ın kuzey kısmında kalan bölgelerde yağışa bağlı olarak gözlenen kök çürüklüğü etmeni bu yıl düzenli gelen yağışlar nedeniyle etkisini gösterememiş ve bitkilerin sağlıklı büyümesine olanak vermiştir.

Silvan yolu Bismil arasında kalan alanda mercimek ekimi geçmiş yıllarda olduğu gibi fazla. Yolu iç kısmında yer alan üretim alanlarında büyüme ve gelişim çok iyi. Diyarbakır'ın kuzeyinde kalan bu bölgede birim alana tohumluk kullanımı çok fazla. 15 kg/da üzerinde kullanılan tohumluklar yağışlarında fazla olduğu dönemlerde yatma problemini beraberinde getirmektedir. Bölgede henüz bitkide yatma ile ilgili bir problem gözlenmese de yağışların Nisan Mayıs aylarında fazla gerçekleşmesi bu alanlarda yatma problemini de beraberinde getirecek gibi görülüyor.

Bismil, Tepe, Savur güzergahı üzerinde bölgenin tamamıyla sulanabilir alanlara dönüşümü nedeniyle mercimek ekimi yok.

Bismil Batman yolundan Silvan'a doğru Bademli, Erikyazı, Yolaç köyleri istikametince Silvan doğru gidildiğinde bu hat üzerinde çok fazla mercimek ekilişin olduğu gözlenmektedir.

Diyarbakır bölgesinde en iyi büyüme ve gelişim gösteren mercimeklerin bu bölgede olduğu söylenebilir. İncelenen üretim alanlarında hiçbir hastalık yada yabancı ot problemi görülmemiştir. Mevsim normallerinde devam edecek üretim sezonunda bu bölgede fazla üretimin olacağı söylenebilir.

Silvan Hazro arasında da mercimek üretimi geçmiş senelerde olduğu gibi. Hazro kavşağını geçip Diyarbakır'a doğru gidildikçe mercimek üretim alanlarının biraz azaldığı söylenebilir. bu bölgede de gelişim iyi.

Diyarbakır bölgesinde yürütülen tarımsal faaliyetlerde bitki büyüme ve gelişiminin iyi olduğu gözlenmektedir. Mercimek ekim alanlarının bu yıl bazı alt bölgelerde bir miktar azaldığı görülse de diğer alt bölgelerde ki artış ile bölge genelinde bir dengenin olduğu söylenebilir. Üretim sezonunun mevsim normallerinde devam etmesi durumunda mercimek üretiminin Diyarbakır bölgesinde fazla olacağı görülmektedir. Hububat üretimi Güneydoğu Anadolu Bölgesi genelinde olduğu gibi Diyarbakır'da da oldukça iyi kuzey kesimlerde kullanılan tohumluk çeşidi ve yağış miktarına bağlı olarak hastalık belirtileri görülmektedir. Yaprak leke hastalığı (septoria) belirtilerine karşı kimyasal ilaç uygulamalarının yapıldığı üretim arazilerinden anlaşılmaktadır. Bismil, Tepe, Batman yolu Çınar gibi sulu alanların fazla olduğu bölgelerde mısır ekimlerinin yapıldığı görülmekte. Bu yıl pamuk ekilişlerinin az olması yine bu bölgede beklenmektedir.